

1999. évi LXXIV. törvény

a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről¹

Az Országgyűlés az Alkotmányból, a nemzetközi egyezményekből eredő feladatok teljesítése érdekében, valamint az életet és a vagyónbiztonságot, a természetes és épített környezetet veszélyeztető természeti és civilizációs katasztrófák megelőzése és károsító hatásai elleni védekezés egységes irányítási rendszerének kialakítása és működtetése, továbbá a veszélyhelyzetben, illetve a katasztrófa sújtotta területeken alkalmazható szabályok bevezetése céljából a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

Általános szabályok

1. § (1) A katasztrófák megelőzése és az ellenük való védekezés (a továbbiakban: katasztrófavédelem) nemzeti ügy. A védekezés egységes irányítása állami feladat.

(2) Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben.

2. § (1) A védekezést és a következmények felszámolását az erre a célra létrehozott szervek és a különböző védekezési rendszerek működésének összehangolásával, valamint a polgári védelemtől szóló 1996. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Pvt.) alapján létrehozott polgári védelmi szervezetek, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a hivatásos önkormányzati tűzoltóság, a gazdálkodó szervezetek, a Magyar Honvédség, a Határőrség, a rendvédelmi szervek és az állampolgárok, továbbá az Országos Meteorológiai Szolgálat, az Országos Mentőszolgálat, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, az önkéntesen részt vevő társadalmi szervezetek, valamint a civil és az erre a célra létrehozott köztestületek, továbbá a nem természeti katasztrófák esetén annak okozója és előidézője, az állami szervek és az önkormányzatok (a továbbiakban együtt: katasztrófavédelemben részt vevők) bevonásával, illetve közreműködésével kell biztosítani.

(2) A katasztrófavédelemben részt vevők feladataikat – ha jogszabály másként nem rendelkezik – e törvény alapján, illetőleg a polgári védelmi kötelezettség keretében látják el.

Értelmező rendelkezések

3. § E törvény alkalmazásában:

a) Belső védelmi terv: katasztrófa helyzetek vagy a bekövetkezett katasztrófák esetén a létesítményeken belüli élet- és vagyonmentésre, a kimenekítésre, valamint a károk enyhítésére vonatkozó terv.

b) Biztonsági elemzés: az üzemeltető által készített okmány, amely tartalmazza a veszélyes létesítmény üzemeltetőjének a súlyos balesetek megelőzésére vonatkozó általános célkitűzéseit, továbbá annak az irányítási, vezetési és műszaki eszközrendszernek a bemutatását, amely biztosítja mind az ember, mind a környezet magas szintű védelmét.

c) Biztonsági jelentés: az üzemeltető által készített dokumentum, mely annak bemutatására szolgál, hogy rendelkezik a jelentős baleseteket megelőző politikával és az annak végrehajtását szolgáló biztonsági, irányítási módszerrel, a jelentős baleseti veszélyeket beazonosította, a megelőzésükre a szükséges intézkedéseket megtette, kellő mértékű a létesítményeinek biztonsága, megbízhatósága. Rendelkezik működőképes belső vészhelyzeti tervekkel. A jelentés elegendő információt kell hogy szolgáltatasson a külső vészhelyzeti tervek elkészítéséhez, és hatósági, szakhatósági vélemények kialakításához.

d) Nemzetközi segítségnyújtás: külföldi államoknak az ENSZ-hez, a NATO-hoz, illetőleg nemzetközi szerződés alapján a Kormányhoz közvetlenül továbbított, illetve a regionális határmenti egyezmények segítségnyújtási igénye alapján katasztrófák következményeinek felszámolásához nyújtott anyagok és információk átadása, illetve a

¹ A törvényt az Országgyűlés az 1999. június 22-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 1999. július 5.

mentéshez és a katasztrófa következményeinek a felszámolásához kiküldött eszközök és személyi állomány biztosítása.

e) *Katasztrófa*: a szükséghelyzet vagy a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetőleg a minősített helyzetek kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet (pl. természeti, biológiai eredetű, tűz okozta), amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

f) *Katasztrófahelyzet*: olyan mértékű katasztrófaveszély, illetőleg bekövetkezett katasztrófa, amikor az arra felhatalmazott állami szerv vezetője a katasztrófa veszélyének, bekövetkezésének tényét megállapította, és a szükséges intézkedéseket elrendelte.

g) *Katasztrófavédelmi terv*: a katasztrófa veszélye, illetve a katasztrófa esetére a mentésre, valamint a károk enyhítésére vonatkozó rendszabályok bevezetésére és a katasztrófavédelemben részt vevők feladataira vonatkozó terv.

h) *Katasztrófasegély*: a katasztrófák következményeinek felszámolása érdekében a katasztrófa sújtotta területen az alapvető életfeltételeknek a központi költségvetésben létrehozott tartalékából történő biztosítása.

i) *Katasztrófa sújtotta terület*: az a terület, ahol a katasztrófa károsító hatása érvényesül, és ezt a Kormány kinyilvánítja.

j) *Katasztrófavédelem*: a különböző katasztrófák elleni védekezésben azon tervezési, szervezési, összehangolási, végrehajtási, irányítási, létesítési, működtetési, tájékoztatási, riasztási adatközlési és ellenőrzési tevékenységek összessége, amelyek a katasztrófa kialakulásának megelőzését, közvetlen veszélyek elhárítását, az előidéző okok megszüntetését, a károsító hatásuk csökkentését, a lakosság élet- és anyagi javainak védelmét, a katasztrófa sújtotta területen az alapvető életfeltételek biztosítását, valamint a mentés végrehajtását, továbbá a helyreállítás feltételeinek megteremtését szolgálják.

k) *Katasztrófaveszély*: olyan folyamat vagy állapot (pl. természeti, biológiai eredetű, tűz okozta), amely közvetlenül és súlyosan veszélyezteti az emberi egészséget, környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot, ha okszerűen lehet számolni a katasztrófa bekövetkezésének valószínűségével.

l) *Katasztrófaveszélyes tevékenység*: olyan emberi cselekvés vagy mulasztás, amely katasztrófát vagy annak közvetlen veszélyét idézheti elő.

m) *Kockázat*: egy adott területen adott időtartamon belül, meghatározott körülmények között bekövetkező, egészséget, illetve környezetet károsító veszély megvalósulásának valószínűsége.

n) *Külső védelmi terv*: a veszélyes létesítmény környezetében élő lakosság mentése, az anyagi javakban, a környezetben bekövetkező károk enyhítése érdekében a végrehajtandó rendszabályok bevezetésére, a végrehajtó szervezetre, a vezetésre, az adatszolgáltatásra vonatkozó terv.

o) *Megelőzés*: minden olyan tevékenység vagy rendszabály alkalmazása, amely a katasztrófát előidéző okokat megszünteti vagy minimálisra csökkenti, a károsító hatás valószínűségét a lehető legkisebbre korlátozza.

p) *Rendkívüli esemény*: veszélyes létesítményben bekövetkező vagy bekövetkezett, a rendeltetészerű működésben, illetőleg a technológiai folyamatokban bekövetkezett olyan nem várt esemény, amely azonnali beavatkozást igényel, illetve magában hordozza a folyamat ellenőrizhetetlenné válását.

r) *Súlyos szerencsétlenség (baleset)*: az emberek életét, egészségét és környezetét, anyagi értékeit súlyosan veszélyeztető vagy károsító olyan esemény, amelynek következményei az erre szervezett erővel elháríthatók, felszámolhatók, és nem igényli a katasztrófa esetére vonatkozó különleges intézkedések bevezetését.

s) *Üzemeltető*: bármely gazdasági társaság, természetes vagy jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki veszélyes létesítményt vagy veszélyes ipari üzemet működtet, illetve fenntart.

t) *Veszély*: valamely veszélyes anyag természetes tulajdonsága vagy olyan körülmény, amely káros hatással lehet az emberi egészségre vagy a környezetre.

u) *Veszélyes anyag*: e törvény végrehajtását szolgáló kormányrendeletben² meghatározott ismérveknek megfelelő, a kormányrendelet mellékletében meghatározott és az ott megjelölt küszöbértéket (kritikus tömeget) elérő anyag, keverék vagy készítmény, amely mint nyersanyag, termék, melléktermék, maradék vagy köztes terméként jelen van, beleértve azokat az anyagokat is, amelyekről feltételezhető, hogy egy baleset bekövetkezésekor létrejöhetnek.

v) *Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset*: olyan mértékű veszélyes anyag kibocsátásával, tűzzel vagy robbanással járó rendkívüli esemény, amely a veszélyes létesítmény üzemelése során befolyásolhatatlan

² Lásd a 2/2001.(I. 17.) Korm. rendeletet.

folyamatként megy végbe, és amely a létesítményen belül, azon kívül közvetlenül vagy lassan hatóan súlyosan veszélyezteteti vagy károsítja az emberi egészséget, illetve a környezetet.

w) *Veszélyes ipari üzem*: egy adott üzemeltető irányítása alatt álló azon területek egésze, ahol egy vagy több veszélyes létesítményben – ideértve a közös vagy kapcsolódó infrastruktúrát is – veszélyes anyagok vannak jelen a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott küszöbértéknél nagyobb mennyiségben.

x) *Veszélyes létesítmény*: olyan az üzemeltető irányítása alatt álló területrész (gép, épülettechnológia), melyben veszélyes anyagok előállítása, felhasználása, szállítása vagy tárolása történik. Ebbe beleértendő a létesítményt kiszolgáló összes berendezés, szerkezet, csővezeték, gépezet, szerszámok, ipari vágány, kirakodó rakpart, lefejtő állomások, raktárak vagy hasonló szerkezetek a létesítmény céljait szolgáló helyhez kötött vagy lebegő vízi létesítmények.

y) *Veszélyes tevékenység*: olyan ipari, biológiai (mezőgazdasági), kémiai eljárások felhasználásával végzett tevékenység, amely ellenőrizhetetlenné válása esetén tömeges méretekben veszélyezteteti, illetve károsítja az emberi egészséget, a környezetet, az élet- és vagyónbiztonságot.

z) *Veszélyhelyzet*: a Pvt. 2. §-ának (2) bekezdésében meghatározott helyzet.

zs) *Domínó hatás*: a veszélyes létesítményben bekövetkező olyan baleset, amely a közelben lévő más veszélyes üzemre átterjedve a súlyos balesetek valószínűségét és lehetőségét megnöveli vagy a bekövetkezett baleset következményeit súlyosítja.

A törvény alkalmazási köre

4. § (1) E törvényt kell alkalmazni a katasztrófahelyzetben, illetve a katasztrófa megelőzése érdekében (beleértve a súlyos ipari balesetek elleni védekezést is) a Magyar Köztársaság területén végzett katasztrófaveszélyes tevékenységre, továbbá akkor, ha a katasztrófa károsító hatása ellen a Magyar Köztársaság területén védekezés szükséges.

(2) A törvény IV. fejezetének hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén működő, külön jogszabályban meghatározott, küszöbérték feletti mennyiséget meghaladó veszélyes anyaggal dolgozó veszélyes létesítményekre, valamint a súlyos ipari balesetek megelőzésében, az ellenük való védekezésben érintett közigazgatási szervekre és gazdálkodó szervezetekre, önkormányzatokra, állampolgárookra.

(3) A törvény IV. fejezetének hatálya nem terjed ki:

a) az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 1. § (1) bekezdésében az atomenergia alkalmazásával összefüggésben meghatározott tevékenységekre, jogosultságokra és kötelezettségekre,

b) a veszélyes anyagoknak a veszélyes létesítményen kívüli közúti, vasúti, légi vagy vízi szállítására, valamint a létesítményen kívüli ideiglenes tárolására,

c) a veszélyes anyagoknak a veszélyes létesítményen kívüli vezetékes szállítására, beleértve a szivattyú állomásokat,

d) a feltárást folytató mélyművelésű vagy külszíni bányákra,

e) a hulladéklerakókra,

f) a katonai létesítményekre, beleértve a tároló telepeket is.

II. Fejezet

A KATASZTRÓFÁK ELLENI VÉDEKEZÉS IRÁNYÍTÁSA

A Kormány feladatai

5. § A Kormány a katasztrófavédelem megszervezése és irányítása érdekében:

a) megszervezi a katasztrófák elleni védekezés irányítását és a végrehajtás összehangolását, a tervezés kormány szintű feladatainak végrehajtását, a katasztrófák következményeinek felszámolására való felkészülést, a megelőzés és a végrehajtás feladatainak tárcák közötti koordinációját, e koordináció érdekében létrehozza a Kormányzati Koordinációs Bizottságot³, meghatározza annak – e törvényben foglalt feladat- és hatásköre figyelembevételével – eljárási szabályait, jóváhagyja szervezeti és működési rendjét,

b) meghatározza a Kormány tagjainak és a védekezésben érintett állami szerveknek a katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatait,

³ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet és a 2266/2000. (XI. 7.) Korm. határozatot.

- c) megköti a katasztrófákkal kapcsolatos kölcsönös tájékoztatásra és segítségnyújtásra, valamint a megelőzés területén történő együttműködésre irányuló nemzetközi egyezményeket,
- d) összehangolja a katasztrófavédelemmel összefüggő oktatási, képzési, tudományos kutatási és műszaki fejlesztési tevékenységet,
- e) létrehozza az országos katasztrófavédelmi információs rendszert,⁴
- f) kihirdetésre előkészíti a veszélyhelyzetben bevezetésre kerülő, az egyes törvények rendelkezéseitől eltérő rendeletek tervezeteit, és megküldi azokat a végrehajtásért felelős személyeknek és szervezeteknek,
- g) az éves költségvetésben javasolja a hazai és a nemzetközi segítségnyújtásra fordítható előirányzat mértékét,
- h) kialakítja a nemzetközi segítségnyújtásban történő magyar részvétel rendszerét.

6. § A Kormány a katasztrófavédelem irányítása során:

- a) dönt a védekezéshez szükséges külföldi (nemzetközi) segítség igénybevételéről,
- b) dönt a külföldi állam részére történő segítségnyújtásról.

A Kormány intézkedései

7. § (1) A Kormány

- a) a veszélyhelyzet kihirdetését igénylő méretű katasztrófahelyzetben rendeletben kihirdeti a veszélyhelyzetet és dönt az ország egész területének vagy meghatározott részének katasztrófa sújtotta területté nyilvánításáról, a veszélyhelyzetet meghaladó méretű katasztrófa esetén kezdeményezi a szükségállapot kihirdetését,
- b) rendeleti úton bevezeti a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 199. §-a (4) bekezdése szerint a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályokat, ennek keretében gondoskodik az államháztartás körében szükséges átmeneti intézkedések megtételéről és az Országgyűlés ezzel kapcsolatos tájékoztatásáról. A rendeleti úton bevezetett intézkedések a katasztrófaveszély elmúltáig, illetve a következmények felszámolásáig, de legfeljebb tizenöt napig vannak érvényben, meghosszabbításukra az Országgyűlés adhat felhatalmazást.
- (2) Veszélyhelyzetben a katasztrófa elhárításához szükséges mértékben a Kormány rendeleti úton az (1) bekezdés szerinti intézkedéseket csak az érintett területre vonatkozóan is bevezetheti.
- (3) Halasztást nem tűrő esetben a Kormány rendeletei a közszolgálati (országos, területi és helyi) műsorszórók útján is kihirdethetők (rendkívüli kihirdetés), és a nap meghatározott időpontjától hatályba helyezhetők. Az így kihirdetett rendeletet a Magyar Közlöny legközelebbi számában közzé kell tenni.
- (4) A rendkívüli kihirdetéssel közzétett rendeletet a kihirdetés napján vagy az azt követő napon megjelenő országos és helyi napilapokban közzé kell tenni.

8. § Közvetlen katasztrófaveszély vagy katasztrófa esetén a Kormány az Országgyűlés és a köztársasági elnök tájékoztatása mellett:

- a) elrendelheti a polgári védelmi szervezetek⁵ egyidejű alkalmazását,
- b) intézkedik a Magyar Honvédség, a Határőrség, illetve a rendvédelmi szervek bevonásáról,
- c) ha a védekezéshez vagy a következmények felszámolásához a Magyar Honvédség békeállományának erői, eszközei nem elegendők, dönt a Hvt. 124. §-ának (5) bekezdése szerint a tartalékos hadkötelesek igénybevételéről, illetve a leszerelő hadkötelesek tartalékos katonai szolgálatra történő visszatartásáról és a szolgálatteljesítés időtartamáról és rendjéről.

Kormányzati Koordinációs Bizottság

9. § A Kormányzati Koordinációs Bizottság (a továbbiakban: Bizottság)⁶ a védekezésre való felkészülésben és a megelőzésben kialakítja és érvényesíti a Kormány katasztrófavédelemmel összefüggő döntéseinek előkészítése során a felkészülés, valamint a védekezés egységes követelményeit.

10. § A Bizottság a védekezés irányítása területén:

⁴ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet, a 48/1999.(XII. 15.) BM rendeletet és a 2266/2000. (XI. 7.) Korm. határozatot.

⁵ Lásd az 1996: XXXVII. törvényt.

⁶ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet, a 48/1999.(XII. 15.) BM rendeletet és a 2266/2000. (XI. 7.) Korm. határozatot.

- a) összehangolja a megyei, a fővárosi védelmi bizottság elnöke, valamint a védekezésben részt vevő szervek katasztrófák elleni védelmi tevékenységét,
- b) összehangolja a minisztériumok és az országos hatáskörű szervek védekezéssel kapcsolatos tevékenységét,
- c) összehangolja a Magyar Honvédség, a Határőrség és a rendvédelmi szervek védekezési tevékenységét.

11. § A Bizottság vezetője kezdeményezi a Kormánytól a védekezéshez, illetve a katasztrófaveszély elhárításához szükséges nemzetközi segítség igénybevetését, illetve összehangolja a védekezésben részt vevő magyar és külföldi szervek és szervezetek tevékenységét.

12. § A katasztrófaveszély elhárítására, illetve a katasztrófa elleni védekezés során – a következmények felszámolása érdekében – védekezési munkabizottság működik. A katasztrófavédelem irányítása a szakirányítást végző miniszterek közreműködésével valósul meg.

A belügyminiszter feladatai

13. § (1) A belügyminiszter felelős az irányítása alá tartozó katasztrófavédelmi szervezetek működtetéséért.

(2) A belügyminiszter:

- a) kinevezi, illetőleg felmenti a közvetlen irányítása alá tartozó BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság⁷ vezetőjét és – egy vagy több – helyettesét,
- b) jóváhagyja a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság szervezeti és működési szabályzatát,
- c) dönt az irányítása alá tartozó, a katasztrófavédelem végrehajtását végző területi, illetve helyi szervezet létrehozásáról és megszüntetéséről,
- d) elrendeli a Kormány egyidejű tájékoztatása mellett a polgári védelmi szervezetek részleges alkalmazását,
- e) szabályozza a Határőrség és az irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek katasztrófavédelmi feladatait,
- f) dönt az Országgyűlés által az éves költségvetésben a nemzetközi segítségnyújtásra hatáskörébe utalt előirányzat felhasználásáról.

Az illetékes miniszter és az országos hatáskörű szerv vezetőjének feladatai

14. § Az illetékes miniszter és az illetékes országos hatáskörű szerv vezetője felelős az ágazati feladatkörébe tartozó terület katasztrófavédelmével kapcsolatos tervező, szervező, irányító tevékenységéért. Ennek keretében:

- a) megállapítja az ágazati tevékenységgel összefüggő adatközlési, bejelentési, hatósági engedélyezési kötelezettségeket, és végzi az érvényesítésükhöz szükséges szabályozási és jogalkalmazói feladatokat,
- b) irányítja a megelőző védelmi feladatok ágazati végrehajtását,
- c) az állami költségvetési⁸ tervezés rendszerében a pénzügyminiszter egyetértésével meghatározza az ágazati katasztrófavédelmi rendszer és szervek működéséhez szükséges pénzügyi feltételeket,
- d) végrehajtja a katasztrófavédelmi célú távközlési, informatikai, valamint ágazati mérő- és ellenőrző rendszerek egységes irányítási rendszerbe illeszkedő kialakítását és működtetését,
- e) kijelöli az ágazat katasztrófavédelemben részt vevő szerveit és a katasztrófavédelemben bevonható gazdálkodó, valamint az önkéntesen jelentkező civil szervezetek közül, az állandó együttműködésre alkalmas és a helyi részvételnél átfogóbb tevékenységre is képes szervezeteket, meghatározza a katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladataikat. Jogszabály alapján intézkedik felkészítésükre és a működési feltételeik megteremtésére.

A megyei, fővárosi és helyi védelmi bizottság feladatai

15. § (1) A megyei, a fővárosi, illetve a helyi védelmi bizottság az illetékességi területén összehangolja a Hvt. 66. §-ának (1) bekezdésében meghatározott szervek katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatainak ellátását és az arra való felkészülést.

(2) A felkészülés és a megelőzés megyei, fővárosi, illetve helyi szintű összehangolásával kapcsolatos feladatokat – illetékességi területén – a Hvt. 15. és 17. §-a szerinti védelmi bizottság a megyei (fővárosi) katasztrófavédelmi szerv közreműködésével látja el.

⁷ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet és a 48/1999. (XII. 15.) BM rendeletet.

⁸ Az 1992. évi XXXVIII. törvény 126. §-ára tekintettel az állami költségvetés alatt a központi költségvetést kell érteni.

16. § (1) A megyei, fővárosi védelmi bizottság az illetékességi területén irányítja és összehangolja a helyi védelmi bizottságok, a polgármesterek katasztrófavédelmi feladatait.

(2) A megyei, fővárosi védelmi bizottság a felkészülés érdekében:

- a) összehangolja a katasztrófavédelemben érintett szervek jogszabályokban és szakmai irányelvekben meghatározott felkészülési feladatait,
- b) irányítja a polgármester védelmi felkészülési tevékenységét,
- c) irányítja a hatáskörébe tartozó katasztrófavédelmi tervező tevékenységet,
- d) szervezi a települések (a kerületek) közötti kölcsönös segítségnyújtást, értesítést, riasztást és tájékoztatást,
- e) gondoskodik más megyékkel és a fővárossal történő együttműködés, kölcsönös segélynyújtás feltételeinek biztosításáról,
- f) szervezi a közigazgatási szervek, a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek és a társadalmi szervezetek területi szintű együttműködését,
- g) szervezi a lakosság és a védekezésben érintett szervezetek riasztásának és tájékoztatásának előkészítését és végrehajtását,
- h) felelős a polgári védelmi kötelezettségen alapuló területi polgári védelmi szervezetek létrehozásáért,
- i) felelős a védekezéshez szükséges vezetési rendszer fenntartásáért, működőképességének biztosításáért.

A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökének feladatai

17. § A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke a védelmi bizottság közreműködésével a védekezés irányítása terén:

- a) szervezi a Kormány által meghatározott területi védekezési feladatok végrehajtását,
- b) irányítja a védekezést, és kezdeményezi a Kormány hatáskörébe tartozó intézkedések megtételét,
- c) magához vonhatja a védekezés irányítását, ha a saját vagy az érintett polgármester helyzetértékelése szerint a katasztrófa elleni védekezés a helyi védelmi bizottság lehetőségét meghaladja, erről haladéktalanul értesíti a Bizottságot,
- d) halasztást nem tűrő esetben, a helyben szokásos módon, átmeneti jelleggel elrendeli az élet és az anyagi javak védelméhez szükséges mértékben a veszélyeztetett területekről az állampolgárok kimenekítését, és erről haladéktalanul értesíti a Kormányt,
- e) folyamatosan értékeli a kialakult helyzetet, a védekezés helyzetét, és erről a Bizottságot és a közvéleményt tájékoztatja,
- f) elrendeli a belügyminiszter intézkedése alapján – vagy halasztást nem tűrő esetben annak utólagos tájékoztatásával – a polgári védelmi szervezetek alkalmazását,
- g) összehangolja a lakosság és az anyagi javak kitelepítését, kimenekítését, befogadását, ellátását, továbbá a helyi védekezés megszervezését.

18. § Ha a területi, illetve a helyi szintű védekezésben egyidejűleg több szerv együttműködése szükséges, a védekezés közvetlen irányításáért felelős vezető illetékességi területén a megyei, fővárosi vagy helyi védelmi bizottság elnöke, illetőleg a polgármester, több megye területét illetően a Kormány vagy bizottsága jelöli ki; a kijelölésig az események következményeinek felszámolásában elsődlegesen érintett szerv vezetője végzi a védekezés irányítását.

A polgármester feladatai

19. § A polgármester (a fővárosban a főpolgármester) az illetékességi területén irányítja és szervezi a felkészülés és a védekezés feladatait. Ennek keretében:

- a) felelős a települési, kerületi katasztrófaelhárítási tervek elkészítéséért, valamint a helyi lehetőségek figyelembevételével a védekezés feltételeinek a biztosításáért,
- b) irányítja a védekezésre való felkészítést,
- c) a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárt a katasztrófavédelem érdekében határozattal polgári védelmi szolgálatra kötelezi, illetőleg a területi, települési, kerületi és munkahelyi polgári védelmi szervezetbe kiképzésre és gyakorlatra osztja be,
- d) gondoskodik az illetékességi területen élő vagy tartózkodó személyek részére, a katasztrófaveszélyekről szóló, a magatartási szabályokat is tartalmazó tájékoztatásról,

e) kérelmezheti a Kormánytól, külön jogszabály⁹ alapján, települése katasztrófa sújtotta területté történő nyilvántartását.

20. § (1) A polgármester a településen a védekezés során:

- a) irányítja a településen a helyi katasztrófavédelmi tevékenységet,
- b) halasztást nem tűrő esetben átmeneti jelleggel elrendeli az élet és az anyagi javak védelméhez szükséges intézkedéseket, és erről haladéktalanul értesíti a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökét,
- c) szervezi és irányítja a lakosság védelmét, kitelepítését, kimenekítését, illetőleg befogadását és visszatelepítését,
- d) szervezi és irányítja az anyagi javak védelmét, a lakosság létfenntartásához szükséges anyagi javakkal történő ellátását,
- e) elrendeli a megyei közgyűlés elnökének, a főpolgármesternek a rendelkezése alapján – vagy halasztást nem tűrő esetben annak utólagos tájékoztatásával – polgári védelmi szervezetek alkalmazását,
- f) együttműködik más települések polgármestereivel, a védekezésbe bevont más szervezetekkel a katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásában.

(2) A megyei, fővárosi és a helyi védelmi bizottság elnökei katasztrófavédelmi szakmai feladatait a 25. § (1) bekezdésében rögzített rendvédelmi szervek közreműködésével látja el.

Egyéb szervezeti rendelkezések

21. § (1) A megyei és a fővárosi védelmi bizottság elnöke és a polgármester a polgári védelmi kötelezettség teljesítése, a polgári védelmi feladatok tervezése és végrehajtása érdekében az adattal rendelkező szervtől vagy hatóságtól a munkavállalóról a Ptv. 33. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személyes adatát, a foglalkozására, illetőleg a szakképzettségére vonatkozó adatot, illetőleg egyéb, a szerv vagy a hatóság technikai eszközeire vonatkozó adatot kérhet.

(2) Az adatszolgáltatást az adattal rendelkező szerv 15 napon belül köteles teljesíteni.

22. § (1) A megyei és a fővárosi védelmi bizottság elnöke és a polgármester a polgári védelmi feladatoknak e törvényben meghatározott irányítása és végrehajtása során a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 7. §-ának (2) bekezdésében biztosított államigazgatási jogkörben jár el.

(2) A megyei és a fővárosi védelmi bizottság elnöke, a polgármester a polgári védelmi feladatait a megyei közgyűlés hivatalának, a főpolgármesteri hivatal, a polgármesteri hivatal, a védelmi bizottság munkacsoportjai és az illetékes hivatásos katasztrófavédelmi szervezetnek a közreműködésével látja el.

(3) A polgári védelmi feladatok ellátása érdekében a köztisztviselő, a közalkalmazott túlmunkára kötelezhető.

23. § (1) Az önként jelentkező társadalmi és karitatív szervezetek segítséget nyújtanak, együttműködnek, ha erre vonatkozó hajlandóságukat kinyilvánítják.

(2) Az önként jelentkező szervezetek és személyek alkalmasságának feltételeit a belügyminiszter, illetőleg a tevékenysége szerint illetékes miniszter határozza meg.

(3) Az önkéntesen segítséget nyújtó személyeknek társadalmi és karitatív szervezetek tagjainak a védekezésbe történő beosztását a polgármester határozattal rendeli el.

Általános jelzési és közreműködési kötelezettség

24. § (1) Aki a katasztrófát a 3. § e) pontja vagy annak veszélyét a 3. § k) pontja szerint észleli, vagy arról tudomást szerez, haladéktalanul köteles bejelenteni azt a katasztrófavédelem hivatalos szerveinek, illetve az önkormányzati tűzoltóságnak és a polgármesteri hivatalnak.

(2) A természetes személyek és szervezetek a védekezés közvetlen irányításáért az e törvény 18. §-ában meghatározott felelős vezető felszólítására kötelesek a védekezést elősegíteni:

- a) adat és egyéb információk közlésével,
- b) közvetlen részvétellel,
- c) a védekezés céljára alkalmas ingó és ingatlan dolog rendelkezésre bocsátásával, igénybevételenek tűrésével.

(3) A (2) bekezdésben foglalt kötelezettségek teljesítése csak akkor tagadható meg, ha a kötelezettség teljesítésével a felszólított önmaga vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen és súlyos veszélynek tenné ki.

⁹ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet.

III. Fejezet

A BELÜGYMINISZTER IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ, A KATASZTRÓFAVÉDELEM VÉGREHAJTÁSÁT VÉGZŐ SZERVEK ÉS FELADATAIK

Hivatásos szervek

25. § (1) A katasztrófavédelem megvalósításában részt vevő Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a polgári védelem és az állami tűzoltóság országos szerveiből összevont, annak területi szervei, a megyei parancsnokságokból összevont, államigazgatási feladatot is ellátó rendvédelmi szervek.

(2) A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és annak területi szervei ellátják a hivatásos állami tűzoltóság, valamint a polgári védelmi szervezetek jogszabályban meghatározott feladatait.

(3) A Belügyminisztérium katasztrófavédelmi szervezete országos hatáskörű központi szervre, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságra és területi szervekre tagozódik, tagjai hivatásos állományúak, köztisztviselők és közalkalmazottak.

(4) Területi szervek a megyei igazgatóságok, amelyek alárendeltségében helyi szervként polgári védelmi kirendeltségek működnek. Budapest főváros polgári védelmi szervezete közvetlenül a központi szerv alárendeltségében működik, helyi szervei a kerületi kirendeltségek. A megyei igazgatóságok ellátják a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok, az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságok közvetlen szakmai felügyeletét.

A központi szerv

26. § A központi szerv a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, amely önállóan gazdálkodó teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A főigazgató az alárendeltjei, az önkormányzati, a létesítményi, az önkéntes tűzoltóságok szakmai feladatainak végrehajtása érdekében:

a) ellátja az ágazati jogszabályokban számára meghatározott feladatokat,

b) meghatározza a polgári védelmi, a tűzvédelmi és műszaki mentési, a katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásának szakmai követelményeit, irányítja és ellenőrzi az alárendelt szervezetek szakmai munkáját és tevékenységét,

c) a Belügyminisztérium irányításával közreműködik a katasztrófák várható következményeinek megelőzésére és elhárítására vonatkozó tervezésben,

d) kidolgozza a katasztrófavédelemmel összefüggő tervezési, szervezési, felkészítési szakmai elveket és követelményeket, végzi a lakosság mentésével kapcsolatos tervező, szervező feladatokat, vezeti alárendelt szervezeteinek a bekövetkezett események következményeinek felszámolására irányuló tevékenységét,

e) részt vesz a katasztrófák megelőzésére és felszámolására irányuló nemzetközi együttműködésben,

f) szükség esetén biztosítja a nemzetközi segítségnyújtásra kijelölt szervek rendelkezésre állását, illetve a külföldi állam katasztrófa sújtotta területeire történő kijuttatását, szervezi a nemzetközi katasztrófa segítségnyújtás gyakorlati végrehajtását, a szállítmányok továbbítását és folyamatos kapcsolatot tart a nemzetközi katasztrófavédelmi szervezetekkel, e tevékenységbe bevonja a különböző karitatív szervezeteket, a Magyar Vöröskeresztet és azokat a nemzetközi karitatív szervezeteket vagy azok magyar tagozatait, amelyek erre előzetesen a Főigazgatósággal megállapodást kötöttek,

g) ellátja a hatáskörébe tartozó hatósági, szakhatósági és szakértői feladatokat,

h) ellátja a polgári védelmi szervezetek létrehozásával és felkészítésével, ellátásával és alkalmazásával, valamint a lakosság és az anyagi javak mentésével összefüggő tervezési és szervezési feladatokat,

i) együttműködik a hazai és a nemzetközi katasztrófavédelmi szervezetekkel a katasztrófák elhárításában,

j) biztosítja a védelmi igazgatás szerveihez szükséges szakértőket, és részt vesz a védelmi igazgatás tervezési feladataiban,

k) együttműködik az országos hatáskörű szervek ágazati katasztrófaelhárítási szervezeteivel.

A központi szerv vezetője

27. § (1) A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója vezeti a központi szervet, irányítja a Főigazgatóság területi és helyi szervei működését és szakmai tevékenységét.

(2) A főigazgató felelős:

a) a területi és a helyi szervezetei működésének és szakmai tevékenységének irányításáért,

b) a jogszabályokban meghatározott feladatok végrehajtásáért,

c) a nemzetközi segítségnyújtásba bevont, alárendelt szerv folyamatos készenlétéért, a nemzetközi segítségnyújtás szervezéséért, az ezzel összefüggő feladatok koordinálásáért.

28. § (1) A főigazgató központi irányítási és felügyeleti jogkörében:

a) a megyei igazgatóságok vezetői számára közvetlenül utasítást adhat a külön jogszabályban meghatározott esetekben,

b) gondoskodik a Főigazgatóság szervezeti és működési szabályzatának, valamint más belső szabályzatainak elkészítéséről, összhangjáról és előírásai végrehajtásáról,

c) jóváhagyja a megyei igazgatóságok szervezeti és működési szabályzatát,

d) külön jogszabályban ¹⁰ meghatározottak szerint munkáltatói jogkört gyakorol a Főigazgatóság, a megyei igazgatóságok, illetőleg a helyi polgári védelmi szervek vezetői felett.

(2) A főigazgató a katasztrófaelhárítás irányításával és koordinálásával kapcsolatos jogkörében:

a) biztosítja a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek működési feltételeit, tervezi és felügyeli a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő jóváhagyott fejlesztéseket,

b) javaslatot tesz a belügyminiszter részére a katasztrófavédelem működését, feladatkörét érintő jogszabályoknak és az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek megalkotására,

c) közreműködik a nemzetközi szerződések szakmai előkészítésében, a hatáskörébe tartozó nemzetközi kapcsolattartásban,

d) biztosítja a Kormány által kötött katasztrófavédelmi egyezményekben foglaltak maradéktalan végrehajtását,

e) biztosítja a regionális és határmenti együttműködéssel összefüggő feladatok folyamatos végrehajtását.

29. § A megyei, fővárosi igazgatóság költségvetési szerv, amely jogszabályban meghatározott ügyekben első fokú hatóságként jár el, ellátja a jogszabályokban és az ügyrendben részére meghatározott feladatokat, irányítja, ellenőrzi a kirendeltségeket.

IV. Fejezet

A VESZÉLYES ANYAGOKKAL KAPCSOLATOS SÚLYOS BALESETEK ELLENI VÉDEKEZÉS SZABÁLYAI

30. § (1) Veszélyes létesítményre építési engedély, használatba vételi engedély, továbbá veszélyes tevékenység megkezdésének engedélyezése csak a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnak (a továbbiakban: hatóság), a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet (a továbbiakban: MBF) szakhatósági hozzájárulásával kiadott engedélye alapján adható. Az engedélyhez az üzemeltetőnek a hatósághoz kérelmet kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell a biztonsági jelentés vagy elemzés egy-egy példányát.

(2) ¹¹ Az e törvény IV. fejezete hatálybalépésének napján már üzemelő vagy építés alatt álló veszélyes létesítmény üzemeltetője a tevékenységet a külön jogszabályban meghatározott időpontig a hatósághoz bejelenti és a bejelentéshez csatolja a biztonsági elemzés vagy a biztonsági jelentés egy-egy példányát.

(3) ¹²

31. § (1) A veszélyes létesítmények megvalósítását, bővítését, megszüntetését, illetve azok veszélyességi övezeti határait fel kell tüntetni a külön jogszabályok szerinti területfejlesztési és településrendezési terveken ¹³. Az építési engedélyezési tevékenységet a létesítmények környezetében a biztonsági követelmények figyelembevételével külön jogszabályban szabályozni kell.

(2) A veszélyes létesítmény bezárását vagy a tevékenység ideiglenes megszüntetését, továbbá ha a veszélyes létesítményben a jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége a legutóbb beadott biztonsági elemzésben vagy jelentésben meghatározottat jelentősen (25%-kal) meghaladja, vagy az üzem, létesítmény, tároló berendezés, vagy a technológiai eljárás, vagy az alkalmazott veszélyes anyagok jellege a biztonságra kihatóan lényegesen megváltozik, be kell jelenteni. A bejelentéshez – a bezárás, illetve a tevékenység szüneteltetését kivéve – csatolni kell az új körülményekre vonatkozó biztonsági elemzést vagy jelentést.

¹⁰ Lásd a 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendeletet és a 48/1999. (XII. 15.) BM rendeletet .

¹¹ A 30. § (2) bekezdése a 2001: LV. törvény 23. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹² A 30. § (3) bekezdését a 2001: LV. törvény 24. §-a hatályon kívül helyezte.

¹³ Lásd az 1996: XXI. törvényt, az 1997: LXXVIII. törvényt , 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletet és a 18/1998. (VI. 25.) KTM rendeletet.

32. § (1) Amennyiben a veszélyes létesítményben a veszélyes anyagok mennyisége eléri a jogszabályban ¹⁴ meghatározott alsó küszöbértéket, de nem haladja meg a felső küszöbértéket, az üzemeltetőnek biztonsági elemzést kell készítenie, melyet az illetékes hatóságnak be kell mutatnia. A hatóság annak valóságtartalmát ellenőrizheti. A hatóság köteles vizsgálni, hogy a változás nem eredményez-e dominó hatást. Amennyiben a változás dominó hatást eredményez, intézkedik az érintett üzemek, illetve létesítmények balesetmegelőzési politikájának, biztonsági irányítási rendszerének, belső vészhelyzeti terveinek összehangolására, a lakosság tájékoztatására, illetve a külső vészhelyzeti tervek végrehajtására.

(2) A biztonsági elemzés megelőzésre vonatkozó előírásait úgy kell kialakítani, hogy képes legyen biztosítani az egészség és a környezet magas fokú védelmét. Ennek érdekében tartalmaznia kell az eszközökre, a szervezési és vezetési rendszerre vonatkozó elgondolást is.

33. § (1) Amennyiben a veszélyes létesítményben a veszélyes anyagok mennyisége eléri vagy meghaladja a jogszabályban ¹⁵ meghatározott felső küszöbértéket, a veszélyes létesítmény üzemeltetőjének be kell jelentenie a hatósághoz. A bejelentéshez mellékelnie kell a külön jogszabályban meghatározott tartalmú biztonsági jelentést.

(2) A biztonsági jelentést működő veszélyes létesítmény esetén a külön jogszabályban meghatározott időszakonként, de legalább ötvenként az üzemeltetőnek felül kell vizsgálnia, és ha szükséges korszerűsíteni kell. A felülvizsgált jelentést a hatóság részére meg kell küldeni. A hatóság a jelentés alapján dönt az engedély meghosszabbításáról, illetve annak feltételeiről.

34. § (1) Az engedélyezési eljárás megindításáról a hatóságnak a biztonsági jelentés megküldésével értesíteni kell a veszélyeztetett települések polgármestereit, a fővárosban a főpolgármestert.

(2) A veszélyes tevékenység egészét, illetőleg a védekezés belső (létesítményi) rendszerét érintő változtatás esetén új vagy kiegészítő biztonsági jelentést kell készíteni, amelyet a veszélyes tevékenység megkezdése előtt legalább hatvan nappal a hatóságnak és a területileg illetékes polgármesternek, fővárosban a főpolgármesternek meg kell küldeni. Ha a hatóság a változtatásra vonatkozóan az engedélyt megtagadja, a megváltoztatott tevékenység nem kezdhető meg.

(3) A biztonsági jelentés nyilvános és a polgármesternek, a fővárosban a főpolgármesternek biztosítania kell, hogy abba bárki betekinthessen. Amennyiben a biztonsági jelentés üzemi vagy üzleti titkot is tartalmaz, a hatóság engedélyezheti, hogy nyilvánosságra az üzemeltető által készített, a biztonsági jelentésnek a titkot tartalmazó rész nélküli kivonata bocsátható nyilvános megtekintésre.

35. § (1) A külső védelmi tervek elkészítése a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság területi szerveinek és az érintett települések polgármestereinek a feladata. A külső vészhelyzeti tervek tartalmi követelményeit és elkészítésének határidejét külön jogszabály állapítja meg.

(2) A hatóság külön jogszabályban meghatározottak szerint végzi a súlyos ipari balesetek megelőzésével és elhárításával kapcsolatos műszaki, szervezeti és vezetési információk gyűjtését, értékelését, és készíti az eseményekkel kapcsolatos nemzeti jelentéseket.

36. § A létesítmény üzemeltetőjének a hatósággal együttműködve külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítania kell, hogy a lakosság véleményt nyilvánítson új veszélyes létesítmények engedélyének vagy a meglévő létesítmény jelentős módosítására vonatkozó engedély kiadása előtt, illetve a működési engedély meghosszabbítása előtt.

37. § (1) A hatóság a veszélyes tevékenység végzésére megadott hozzájárulás egy-egy példányát a veszélyeztetett települések polgármestereinek, fővárosban a főpolgármesternek, és az illetékes helyi, valamint megyei védelmi bizottság elnökének megküldi.

(2) A veszélyes tevékenységet végzőkről a hatóság rendszeresen, de legalább évente egy alkalommal tájékoztatja az illetékes megyei (fővárosban a fővárosi) rendőr-főkapitányságot, az önkormányzati tűzoltó-parancsnokságot, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatot, a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőséget, valamint az Országos Mentőszolgálat területileg illetékes mentő szervezetét.

¹⁴ Lásd a 2/2001. (I. 17.) Korm. rendeletet.

¹⁵ Lásd a 2/2001. (I. 17.) Korm. rendeletet.

38. § (1) A 30. §-ban meghatározott engedélyt a hatóság visszavonja, az üzemeltetőt a súlyos ipari baleset megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére kötelezi, ha a biztonságos üzemeltetés feltétele bármely okból hiányzik. Az előírt intézkedés megtételéig elrendelhető a veszélyes tevékenység folytatásának felfüggesztése.

(2) Ha az üzemeltető kötelezettségeit nem teljesíti vagy a veszélyes tevékenységet hatósági engedély nélkül kezdi el, a veszélyes tevékenység folytatását a hatóság megtilthatja.

(3) A hatóság elrendelheti a kötelezett költségére és veszélyére:

a) a Rendőrség közreműködésével – külön jogszabály szerint – a létesítményben foglalkoztatott vagy annak területén lévő személyeknek a létesítmény területére történő belépésének, illetve ott-tartózkodásának megtiltását, a létesítmény helyiségeinek lezárását és ennek hatósági pecséttel történő hitelesítését;

b) a létesítmény biztonsági őrzését;

c) a létesítményben található veszélyes anyagoknak, eszközöknek

ca) az elszállítását,

cb) a környezetvédelmi szabályok szerinti megsemmisítését,

cc) veszélyeztető jellegük megszüntetését.

39. § Az üzemeltető köteles:

a) gondoskodni a belső védelmi tervek kidolgozásáról, amely tartalmazza azoknak az eszközöknek és annak az üzemi vezetési rendszernek a leírását, amellyel az emberi egészség és a környezet védelme magas színvonalon biztosított. A tervek egy-egy példányát meg kell küldeni a hatóságnak, valamint a megyei, illetőleg a fővárosi védelmi bizottságnak. A belső védelmi terv tartalmi követelményét külön jogszabály írja elő,

b) adatokat szolgáltatni a hatóság megyei, illetve körzeti szerve számára a külső védelmi tervek kidolgozásához,

c) minden intézkedést megtenni a balesetveszély megelőzésére, az esetleges baleset hatásainak enyhítésére.

40. § Ha a létesítményben vagy a védelmet ellátó szervezetben súlyos ipari baleset kockázatát növelő változás történik, az üzemeltetőnek a belső védelmi terveket meg kell újítani, de legalább háromévenként felül kell vizsgálni és próbariadóval ellenőrizni. A tervek megújításáról, felülvizsgálatáról és a próbariadóról jegyzőkönyvet kell felvenni, és a megújított tervet vagy a felülvizsgálati jegyzőkönyvet (ha a terv nem került megújításra) meg kell küldeni a hatóságnak, illetve az érintett megyei, fővárosi védelmi bizottságnak.

41. § A létesítményen belül a súlyos balesetek következményeinek csökkentésére vonatkozó feladatait az üzemeltető, a hatóság, az érintett állami és önkormányzati szervek feladatait külön jogszabályban kell meghatározni.

42. §¹⁶

43. § Az üzemeltető köteles a veszélyes tevékenységgel összefüggő súlyos balesetről vagy rendkívüli eseményről a megyei katasztrófa, fővárosi polgári védelmi szerv ügyeleti szolgálata útján a hatóságot, továbbá az illetékes védelmi bizottság elnökét, valamennyi érintett települési önkormányzat polgármesterét haladéktalanul tájékoztatni:

a) a súlyos baleset, rendkívüli esemény körülményeiről,

b) a súlyos balesetben, rendkívüli eseményben szereplő veszélyes anyagokról,

c) a lakosságra, az anyagi javakra és a környezetre gyakorolt hatások értékeléséhez szükséges adatokról,

d) a megtett intézkedésekről.

V. Fejezet

A VÉDEKEZÉS KÖLTSÉGEINEK MEGTÉRÍTÉSE ÉS FEDEZETE

44. § A védekezés során a személyes közreműködés, a dolog, illetve szolgáltatás rendelkezésre bocsátása vagy igénybevétele következtében keletkezett és biztosítás alapján meg nem térülő kárért a katasztrófavédelemben bevont, illetve önkéntesen közreműködőt kártalanítani kell, és részére az ezzel összefüggésben felmerült költségeit meg kell téríteni. A kártalanítás és költségtérítés kötelezettsége az államot terheli, amely az üzemeltetőtől, illetve a tulajdonostól megtérítést követelhet.

¹⁶ A 42. §-t a 2001: LV. törvény 24. §-a hatályon kívül helyezte.

45. § (1) Ha a védekezésben részt vevőt az egészséget károsító vagy halálos baleset érte, az üzemi balesetre, foglalkozási betegségre vonatkozó társadalombiztosítási szabályok alapján meg nem térülő károkat és költségeket az állam téríti meg.

(2) A védekezésben polgári védelmi kötelezettség alapján közreműködők jog- és érdeksérelmének orvoslására, társadalombiztosítási ellátására a Hvt.-nek a honvédelmi kötelezettséget teljesítők társadalombiztosítási és baleseti ellátására vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni (Hvt. 164–190. §).

A védekezés anyagi fedezetének biztosítása

46. § Az állami szervek, a védelmi bizottságok, valamint a katasztrófavédelemre kijelölt szervezetek felkészülésének, katasztrófa elleni védekezésének költségeit az állam viseli.

47. § A felkészülés költségeit az érintettek az éves költségvetésükben tervezik.

48. § (1) Az állami költségvetésből kell megtéríteni a végrehajtásba bevont szervek és szervezetek katasztrófa elleni védekezéssel összefüggő költségeit.

(2) A Kormány döntése szerint a katasztrófa sújtotta területen a károk enyhítését is a központi költségvetésből kell fedezni.

VI. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

49. § (1) Ez a törvény – a IV. fejezet kivételével – 2000. január 1-jén lép hatályba.

(2) ¹⁷A törvény IV. fejezete 2002. január 1-jén lép hatályba.

Az Európai Közösségek jogára utaló rendelkezés

50. § ¹⁸Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz, azzal, hogy az összeegyeztethetőség biztosításához szükséges részletszabályokat a törvény 51. §-a *f)–i)* és *l)* pontjaiban foglalt felhatalmazás alapján megalkotandó kormányrendelet tartalmazza: a Tanács 96/82/EK irányelve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kockázatának ellenőrzéséről.

Felhatalmazás

51. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:

a) a katasztrófavédelem megszervezését, irányítását, a végrehajtás összehangolását, a felkészülés, a megelőzés és a végrehajtás feladatainak tárcaközi koordinációját végző kormány szintű bizottság összetételét, működésének általános feltételeit, követelményeit, riasztásának rendjét – beleértve reagálási idejét –, összehívásának, működésének rendjét, részletes feladatait, ¹⁹

b) a Kormány tagjainak és a katasztrófavédelemben érintett állami szerveknek a megelőzéssel, a felkészüléssel és a védekezéssel kapcsolatos működésének, riasztásának rendjét – beleértve a reagálási időket –, részletes feladatait, ²⁰

c) a védelmi bizottság elnökének és a polgármesternek katasztrófavédelemmel összefüggő és a katasztrófa sújtotta területté nyilvánítással, a katasztrófasegély nyújtásával kapcsolatos részletes feladatait, ²¹

d) a katasztrófa sújtotta területté nyilvánításnak és a katasztrófasegély nyújtásának szabályait, ²²

¹⁷ A 49. § (2) bekezdése a 2001: LV. törvény 23. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁸ Az 50. § a 2001: LV. törvény 23. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁹ Végrehajtására lásd a 179/1999. (XII.10.) Korm. rendeletet.

²⁰ Lásd a 158/1999.(XI. 19.) Korm. rendeletet.

²¹ Végrehajtására lásd a 179/1999. (XII.10.) Korm. rendeletet.

²² Végrehajtására lásd a 179/1999. (XII.10.) Korm. rendeletet.

- e) az Országgyűlés által az éves költségvetésben a nemzetközi segítségnyújtásra jóváhagyott előirányzat felhasználásának rendjét,²³
- f) az e törvény szerint veszélyes anyagnak minősülő anyagok – az azokhoz tartozó küszöbértéket (kritikus tömeget) – és ipari tevékenységek körét,²⁴
- g) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset elleni védekezés, tervezés rendszerét és követelményeit,²⁵
- h) a biztonsági jelentés és a biztonsági elemzés célját, tartalmi és formai követelményeit, a biztonsági jelentésre, valamint a biztonsági elemzésre kötelezettek körét,²⁶
- i) a lakossági tájékoztatással kapcsolatos követelményeket,²⁷
- j) a védekezésben résztvevők költségei megtérítésének szabályait,²⁸
- k) az országos nukleáris balesetelhárítási rendszer, a vizek kártételei elleni védekezés szabályainak e törvénnyel összhangban történő módosítását,²⁹
- l) a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság hatósági, szakhatósági és szakértői feladatait, hatáskörét³⁰.

52. § Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben szabályozza:

- a) az irányítása alatt álló szervekre vonatkozóan a védekezés végrehajtásának egységes rendjét,
- b) a törvény 25. §-ában meghatározott szervek irányítási és működési rendjét, feladatait, a hatáskörüket és jogkörüket, valamint a területi és a helyi szervek felépítését,
- c) a Határőrség, a Rendőrség és az önkormányzati tűzoltóság katasztrófavédelmi feladatait.³¹

53. § Felhatalmazást kapnak az illetékes miniszterek, hogy rendeletben szabályozzák:

- a) az ágazati tevékenységükkel összefüggésben az adatközlési, bejelentési, hatósági engedélyezési feladatokat,
- b) a katasztrófavédelmi célú ágazati mérő- és ellenőrző meteorológiai előrejelző és riasztó rendszerek kialakításának, működtetésének feladatait,³²
- c) a katasztrófavédelemben résztvevők kijelölését, feladataikat, felkészítésük és működtetésük feltételeit,³³
- d) a súlyos ipari balesetek megelőzésével kapcsolatos tervezési, jelentési, adatközlési, együttműködési feladatokat, valamint a korai riasztási technikai rendszer létrehozásának és működtetésének szabályait.³⁴

Módosuló jogszabályok

54. § (1) A Hvt. 15. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Rendkívüli állapot, szükségállapot és veszélyhelyzet, katasztrófaveszély, illetve bekövetkezett katasztrófa idején, valamint az Alkotmány 19/E. §-ának (1) bekezdése szerint a bevezetett intézkedések végrehajtása során a védelmi bizottság teljes jogkörét a megyei közgyűlés elnöke, a fővárosban a főpolgármester gyakorolja.”

(2) A Hvt. 65. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Rendőrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a büntetés-végrehajtási testület, a Vám- és Pénzügyőrség, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és területi, helyi szervei, valamint a hivatásos önkormányzati tűzoltóság (e törvény alkalmazásában a továbbiakban együtt: rendvédelmi szerv) jogszabályban meghatározott alapvető feladataik mellett közreműködnek egyes honvédelmi és országmozgósítási feladatok ellátásában.”

²³ Végrehajtására lásd a 179/1999. (XII.10.) Korm. rendeletet.

²⁴ Lásd: 2/2001. (I. 17.) Korm. rendelet.

²⁵ Lásd: 2/2001. (I. 17.) Korm. rendelet.

²⁶ Lásd: 2/2001. (I. 17.) Korm. rendelet.

²⁷ Lásd a 158/1999.(XI.19.) Korm. rendeletet, valamint a 2/2001. (I. 17.) Korm. rendeletet.

²⁸ Lásd a 158/1999.(XI.19.)Korm. rendeletet.

²⁹ Lásd a 40/2000. (III. 24.) Korm. rendelettel módosított 248/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletet és a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletet.

³⁰ Lásd: 2/2001. (I. 17.) Korm. rendelet.

³¹ Lásd a 48/1999. (XII. 15.) BM rendeletet.

³² Lásd a 37/2001. (X. 12.) OM rendeletet.

³³ Lásd a 10/2000. (IV. 28.) IM, a 2/2000. (XII. 21.) ISM, AZ 1/2001. (I. 10.) TNM, a 42/2001. (VI. 15.) FVM, a 39/2001. (X. 31.) PM, a 2/2002. (II. 13.) NKÖM rendeletet.

³⁴ Lásd a 42/2001. (XII. 23.) GM rendeletet.

(3) A Hvt. 66. §-a (2) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdésben felsorolt szervek...]

„g) közreműködnek a 199. § (5) bekezdésében meghatározott rendeletek és intézkedések végrehajtásában.”

(4) A Hvt. 199. §-a (5) és (6) bekezdésének helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(5) Ahol a törvény rendeletet említ, ezen rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács rendeletét, szükségállapot idején a köztársasági elnök rendeleti úton bevezetett rendkívüli intézkedését, veszélyhelyzetben, illetve az Alkotmány 19/E. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esetben a Kormány rendeletét kell érteni.

(6) A rendkívüli vagy szükségállapot idején bevezetett rendkívüli intézkedések, veszélyhelyzetben, illetve az Alkotmány 19/E. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a Kormány által bevezetett intézkedések végrehajtásának területi követelményeit és feladatait illetékességi területén a megyei közgyűlés elnöke, a fővárosban a főpolgármester rendeletben állapítja meg.”

(5) A Hvt. 200. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

200. § „A rendkívüli vagy szükségállapot idején bevezetett rendkívüli intézkedéssel, továbbá a veszélyhelyzetben, illetve az Alkotmány 19/E. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esetben a Kormány által bevezetett intézkedéssel ellentétes jogszabály nem alkalmazható.”

(6) A Pvt. 2. §-a (2) bekezdésének h) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[(2) E törvény alkalmazásában veszélyhelyzet...]

„h) több napon keresztül tartó kiterjedő, folyamatos, intenzív, megmaradó hóesés vagy hófúvás,”

(7) Ahol a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény kormánybiztost említ, helyette a bizottság vezetőjének illetékes helyettesét kell érteni.

55. § Ahol jogszabály a polgári védelem hivatásos szerveit, országos parancsnokot, megyei, fővárosi parancsnokot, országos, megyei, fővárosi parancsnokságot említ, ezen a továbbiakban a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot és annak vezetőjét, megyei igazgatóságot, polgári védelmi kirendeltséget, a fővárosban a fővárosi polgári védelmi igazgatóságot és azok vezetőit kell érteni.

56. § Ahol a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről, valamint a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságot, megyei tűzoltó parancsnokságot, illetőleg BM Tűzoltóság országos parancsnokot említ, azon a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot és annak vezetőjét, valamint megyei igazgatóságot kell érteni.

57. § Ahol a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény polgári védelmet, állami tűzoltóságot, tűzoltóság országos parancsnokát, illetve a polgári védelem országos parancsnokát említi, azon a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot és annak vezetőjét kell érteni.

Hatályukat veszítő rendelkezések

58. § E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 97. §-a (1) bekezdésének f) pontja,

b) a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény 2. §-a (1) bekezdésének f) pontja, a 7. §-a (2) bekezdésének b)–f) pontja, a 8. §-ának (2) bekezdése, a 14–15. §-ai,

c) a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről, valamint a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 24. §-ának g) pontja, 25–27. §-ai, 30. §-ának (2)–(5) bekezdése, 41. §-ának (1) bekezdése.